

A kisvállalkozás-fejlesztés gazdaságtana

Kállay László

Kisvállalkozás-fejlesztési Intézet

Lebonyolítás

- Előadás
- Irodalom
- Szeminárium
- Beszámoló a következő előadás elején

Témák

- A kisvállalkozások meghatározása jelentősége
- A kisvállalkozás-fejlesztés és piac
- A tranzakciós költségek természete és szerepe
- Régi és új típusú programok

Hogyan működik a piac?

- A gazdasági erőforrások felhasználását a piaci mechanizmusok irányítják.
- A gazdasági szerkezet változásait a kereslet és a kínálat, valamint a verseny határozzák meg.
- Az ágazati, a tulajdoni és a méret szerinti szerkezet közvetlen állami beavatkozás nélkül alakul ki és változik.

Beavatkozás?

- A piaci folyamatok eredményével sokan elégedetlenek.
- Olyan eszközöket keresnek, amelyek korrigálják a spontán fejlődést.
- Nagy kérdés: hogyan lehet ezt hatékonyan csinálni.
- A piac tökéletlenül működik, de ez még nem ok arra, hogy tovább rontsunk rajta.

Mekkora problémáról van szó?

- William Easterly: a Világbank és az IMF által a fejlődő országok támogatására költött 1000 milliárd dollár nem ért el eredményt.

Miért kell támogatni a kis- és közép vállalkozásokat? 1

- A kisvállalkozások versenyhátrányban vannak, és ezt kompenzálni kell.
- A nagyobb vállalkozások erőfölénye szinte minden területen megmutatkozik, ezért az állam nem hagyhatja magára a kisvállalkozásokat

Miért kell támogatni a kis- és közép vállalkozásokat? 2

- A piacgazdaság legfontosabb mozgatóereje a verseny.
- A kisvállalkozások léte, alakulása, fejlődése és megszűnése a verseny része, azt erősíti.
- A piacgazdaság fölötti kontroll legfontosabb eszköze a verseny.

Miért kell támogatni a kis- és közép vállalkozásokat? 3

- Küzdelem a szegénység ellen. Az adott területen az adott csoportnak mikrovállalkozás az egyetlen lehetőség arra, hogy jövedelmet termeljen, és kikerüljön a nyomorból. (Az ázsiai, latin-amerikai, és afrikai országokban működő, többnyire külföldiek által finanszírozott és irányított programok.)

Miért kell támogatni a kis- és közép vállalkozásokat? 4

- Szociális megfontolás: Kisvállalkozást támogatni olcsóbb, mint segílyt adni - a vállalkozástámogatás a szociálpolitika hatékony formája.
- Ez csak akkor igaz, ha a szociális célokat többletjövedelem termelésével éri el.

Miért kell támogatni a kis- és közép vállalkozásokat? 5

- Preferált csoport támogatása (mások rovására) példa, etnikai kisebbségek, elmaradott terület, női vállalkozók, hazai tulajdon.

Definíciók 1

- (1) Kis- és középvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek
- összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb és
- éves nettó árbevétele legfeljebb 4.000 millió Ft, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2.700 millió Ft, továbbá
- megfelel a függetlenségi feltételeknek

Definíciók 2

- (2) Kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb és
- éves nettó árbevétele legfeljebb 700 millió Ft, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 500 millió Ft, továbbá megfelel a függetlenségi feltételeknek.

Definíciók 3

- (3) Mikro vállalkozás az olyan kisvállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb

A függetlenségi kritérium

- (4) Egy vállalkozás akkor minősül kis- és középvállalkozásnak, ha abban az állam, az önkormányzat, vagy az (1) bekezdés szerinti vállalkozáson kívül eső vállalkozások tulajdoni részesedése - tőke vagy szavazati jog alapján - külön-külön és együttesen sem haladja meg a 25%-ot.

Egyesült Államok

- Támogatási szempontból: ágazat szerint differenciált
- Bankhitelek szempontjából: 25 ezer dollár alatti hitelösszeg
- Szabályozási szempontból: általános meghatározás (kis egység)

Magyarország: további definíciók

- Pénzügyi szektor
 - Árbevétel 100 millió Ft
 - Finanszírozási igény nagysága: 8-10 millió Ft – csökken
- Adózás, számvitel

Az Európai Unió definíciója

	Mikro	Kicsi	Közepes
Árbevétel	N. a.	Max 7m Euro	Max 40m Euro
Mérlegfőösszeg	N. a.	Max 5m Euro	Max 27m Euro
Alkalmazottak száma	< 10	10-49	50-249

Nagy-Britannia Gazdasági Minisztériuma

	Alkalmazottak száma
Mikro	0-9
Kicsi	10-49
Közepes	50-249
Nagy	250+

Nagy-Britannia: társasági törvény

	Kisvállalat	Közepes vállalat
Árbevétel	Max 2,8 m Font	Max 11,2 m font
Mérlegfőösszeg	Max 1,4 m Font	Max 5,6 m font
Alkalmazottak száma	Max 50	Max 250

Brit Bankszövetség

- Statisztikai célokra: 1 m Fontnál kisebb árbevétel
- Üzleti célra bankonként egyéni

Definíció: tanulságok

- Nincs általánosan érvényes definíció
- A méretgazdaságosság szerinti kritikus pont függ a
 - szemponttól (foglalkoztatás, pénzügy, ágazat, állami támogatás),
 - az ország általános teljesítményétől.
- A definíciók időben is változhatnak

A kormányzati politika területei

- Reformok: a működési szabályok átalakítása - kedvező jogi szabályozási és gazdasági környezet biztosítása.
- Stabilizáció: a jövedelmi folyamatok jelentős módosítása az egyensúly helyreállítása és megőrzése érdekében.
- Fejlesztés: A vállalkozóhoz közvetlenül eljutó programok.

A gazdálkodás feltételei: reformok

- Tulajdonjogok védelme, jogbiztonság
- Adózás, társadalombiztosítás
- Társasági jog
- Számvitel
- Munkajog
- Engedélyezés

Stabilizáció

- Mindig korábbi gazdaságpolitikai hibák korrigálása miatt válik szükségessé.
- Önmagában (reformok nélkül) nem alkalmas a növekedés feltételeinek megteremtésére, csak a nagyobb problémák elekerülését szolgálja.

Fejlesztési programok: a megoldások keresése

- Az 50-es évek óta indulnak programok a kisvállalkozások fejlesztésére.
- A világ szinte minden országában volt vagy van ilyen program.
- Az eredmények, hatások nem minden esetben meggyőzőek.

Fejlesztés és reform

- Korrigálhatók-e fejlesztési programokkal a jogi-szabályozási környezet hiányosságai.
- Helyettesítő, vagy kiegészítő viszony?

Néhány példa

- USA – Latin-Amerika
- Németország keleti területei
- Átmeneti gazdaságú országok
 - Fejlettek
 - Követők
- Fejlett országok
 - EU
 - USA

A probléma oka

- A kisvállalkozások problémái döntően méretgazdaságossági okokra vezethetők vissza.
- Elsődleges tényező a viszonylagosan magas tranzakciós költség.
- Korlátozott külső és belső szakosodás (marketing, pénzügyek, fejlesztés)

A tranzakciós költségek elemélete

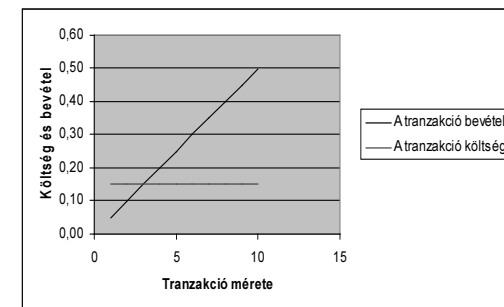
A tranzakciós költségek természete

- Létezik egy tranzakciónként felmerülő, a tranzakció méretétől független (fix) költségelem.
- Ez a probléma a transzformációknál nem létezik.
- Alapvetően befolyásolja a tranzakciók méretgazdaságosságát.

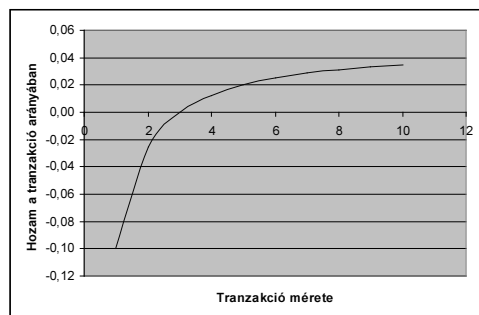
Példák a fix költségekre

- Szerződések előkészítése és kezelése.
- Pénzátutalás
- Autópálya-matrica
- Kereskedelmi tranzakciók.
- Hitelügyletek.

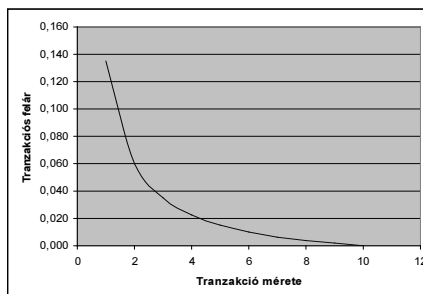
Költség és bevétel

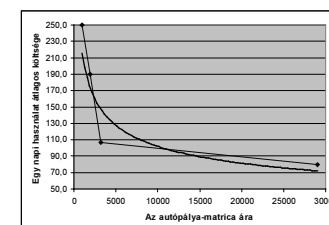
A tranzakciók relatív hozama

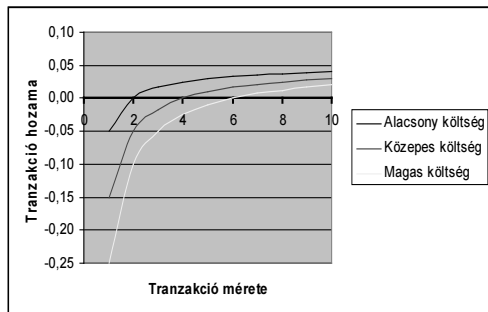
A tranzakciós felár

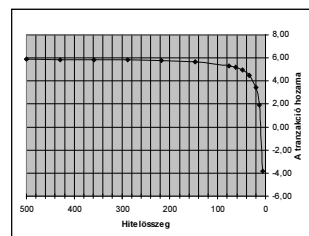
Tranzakciós felár a gyakorlatban

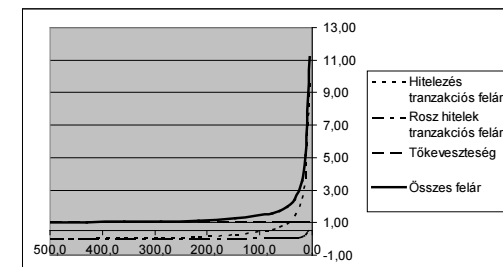
Hozamgörbék különböző fix költségeknél

A vállalozói hitelezés hozama hitelösszeg függvényében

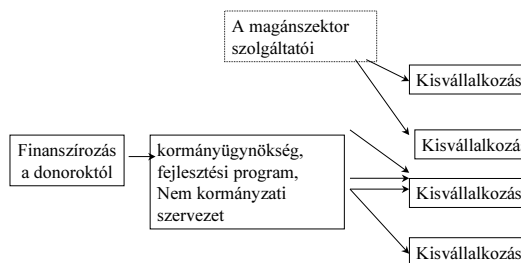
Tranzakciós felárak és tőkeveszteség

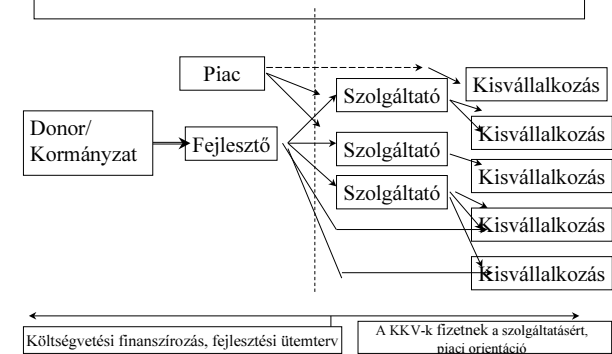
Következtetések

- A minimális, még elfogadható hozamú tranzakciót meghatározó egyik tényező a fix költségelem.
- A lehetséges tranzakciók körét elsősorban a fix elem változtatásával lehet bővíteni
- .
- A magas relatív költségek finanszírozása támogatásokkal nem oldja meg a problémát.
- A kisvállalkozások finanszírozása többletkockázat nélkül is veszteséges lehet.

Koncepció: Helyettesíteni a piacot

Koncepció: Elősegíteni a piac kifejlődését

Összefoglalás

- Vállalkozásfejlesztés: beavatkozás a piaci folyamatokba
- Méretgazdaságossági okok miatt nem vagy nem elég jól működő piacok
- A nagy kérdés: helyettesíteni, vagy kifejleszteni
- A fejlesztés nem pótolja a reformot

Vitakérdések

- Miért jobb a piachelyettesítő megközelítés?
- Miért jobb a piacfejlesztő megközelítés?
- Melyik megközelítés jobb, és miért?
- Hogyan alakulna a 39. dia ábrája, ha feltételeznénk, hogy minél kisebb a hitel, annál nagyobb a bukás kockázata?
- Vita a szemináriumon, rövid beszámoló a következő előadások elején